
Koppeling RSVZ-beroepencodes met de NACE-BEL-nomenclatuur

De laatste decennia dook meer en meer de vraag op om, omwille van de vergelijkbaarheid van de statistische gegevens, gebruik te maken van één enkele, uniforme en indien mogelijk zelfs een internationaal erkende nomenclatuur van activiteitssectoren. Vanuit de wetenschapswereld kwam het signaal om bij voorkeur de NACE-BEL-nomenclatuur te gebruiken, een door de Europese Gemeenschap vooropgestelde gemeenschappelijke statistische nomenclatuur van economische activiteiten. Deze nomenclatuur invoeren voor de populatie van de zelfstandigen zou een globaal beeld geven van de volledige werkgelegenheid waarbij het aandeel van de zelfstandigen in de economische activiteit beter aangetoond zou kunnen worden. Met ondersteuning van het DWTC-programma AGORA is het RSVZ in 1999 een project gestart om de mogelijkheden te onderzoeken van een link tussen de RSVZ-beroepencode en de NACE-BEL-activiteitsnomenclatuur. Dit project heeft geleid tot een conversie van de statistische gegevens met betrekking tot het jaar 2000.

De RSVZ-beroepencodering: ontstaan en toekenning

De RSVZ-codering is een nomenclatuur die eind 1967 werd opgezet door de Rijksdienst voor kinderbijslag der zelfstandigen (nadien geëvolueerd naar het Rijksinstituut voor de Verzekering der Zelfstandigen) voor het aanmaken van statistische tabellen. Bij het opstellen van de nomenclatuur werd *gefocust op het beroep*. Tot op heden is dit coderingssysteem nooit ten gronde gewijzigd. Het

voordeel hiervan is dat we een behoorlijke vergelijkbaarheid hebben van de door de jaren heen opgestelde statistieken. Enkel in 1992 werd een wijziging en aanvulling aangebracht met betrekking tot de mandatarissen.

De huidige codering is opgesplitst in 7 grote groepen: de landbouw, de visserij, de nijverheid en ambachten (accent op productie), de handel, de vrije (en intellectuele) beroepen, de diensten en de diversen. Elke groep valt nog eens uiteen in *verschillende subgroepen* (3 digits) waarbij specifieke subcodes voorzien zijn voor bestuurders.

Op het ogenblik dat een zelfstandige zich aansluit, kent de socialezekerheidsinstelling een beroepencode toe uit de bestaande RSVZ-nomenclatuur. De *keuze van de code is gebaseerd op de omschrijving van het beroep* gegeven door

de zelfstandige.

Omschakeling of niet?

Historiek

Reeds in 1993 werd een interne werkgroep bij het RSVZ opgericht om de idee te bespreken van een link tussen of de overstap te maken van de eigen beroepencodering naar een andere nomenclatuur.

Omwille van de omvang, de technische complexiteit en de kostprijs werd dit project telkens weer uitgesteld.

In 1999 greep het RSVZ de kans om met de financiële hulp van het programma AGORA en de wetenschappelijke ondersteuning van het Steunpunt WAV dit project opnieuw op te starten. De opzet van *het project betreft het onderzoek naar de mogelijkheden* waarop de NACE-BEL-nomenclatuur kan worden geïntroduceerd, het maken van de keuze over de te volgen procedures en de uiteindelijke koppeling van de NACE-BEL-codes aan de zelfstandigenpopulatie.

Mogelijkheden en problemen

Een mogelijke, maar niet haalbare manier was het *onderwerpen van elke zelfstandige* met als voordeel een actualisatie van de beroepssituatie. Een groot vraagteken betrof de respons op deze actie. Daarnaast werd gedacht aan een *steekproefsgewijze ondervraging* via de sociale verzekeringsfondsen. Ook deze denkwijze was geen haalbare kaart omdat deze procedure veel te tijdrovend en te duur bleek te zijn.

Ten slotte werd gedacht aan *het benutten van bestaande bronnen*. De Volksstelling 1991 bood de mogelijkheid om een geanonimiseerde kruising te maken met de ISCO-beroepencodes en de NACE-BEL-activiteitencodes. Het gebruik van de ISCO-code zou als voordeel hebben dat de definities gebaseerd zijn op de notie 'beroep' en niet op de notie 'activiteit' zoals dit het geval is bij de NACE-BEL. Het NIS-DBRIS-bestand gaf een NACE-BEL-codering volgens de meest belangrijke economische activiteit.

Tijdens het afwegen van deze mogelijkheden bleek dat de aanvankelijke idee van een volledige omschakeling niet opportuun was. Er werd *beslist om geen omschakeling door te voeren, maar te werken met een conversie*. Belangrijke redenen waren in eerste instantie het ontstaan van een volledige breuk met de statistische gegevens van de jaren voordien en daarnaast het feit dat de noties 'beroep' en 'activiteit' eigenlijk niet vergelijkbaar zijn omdat zij niet dezelfde lading kunnen dekken omwille van hun totaal verschillende invalshoek. Bij een eenvoudige vergelijking van de RSVZ-codes en

het zoeken naar een equivalent binnen de NACE-BEL, bleek dat dit voor sommige codes niet mogelijk was. Verder bleek ook dat er zowel bij de RSVZ- als bij de NACE-BEL-nomenclatuur lacunes bestonden waardoor er omwille van volledigheid ook niet gekozen kon worden voor de ene of andere codering.

Gevolgde procedures

Uit het voorgaande wordt al duidelijk dat het gebruik van een eenduidige conversietabel niet mogelijk was. De link met de NACE-BEL-codes werd toen gefaseerd aangepakt. *Een eerste belangrijke stap was het samenbrengen van de gegevens uit de beschikbare bronnen*. Steekproefsgewijs werden testen gedaan waarbij welbepaalde RSVZ-codes werden vergeleken met de gecombineerde variabelen (ISCO-code en NACE-BEL-code uit de ene bron, NACE-BEL-code uit de tweede bron). Uit die resultaten bleek dat er uiteenlopende voorstellen voorhanden waren die daarbij niet steeds binnen eenzelfde domein vielen. Om die veelheid aan gegevens toch structureel te kunnen benaderen, werd een *bijkomende code* gedefinieerd. Deze code gaf enkel aan of er al dan niet gelijkheid was tot op 5 digits tussen de beide NACE-BEL-codes.

Dit laatste bestand *vormde de basis voor de conversie*. De uitbouw van die conversie kunnen we opdelen in twee luiken: het ene luik was gebaseerd op een overname van de NACE-BEL-code bij het terugvinden van de zelfstandige terwijl het tweede luik gebaseerd was op een multiple conversie (een procentuele verdeling waarbij één RSVZ-code aanleiding gaf tot meerdere NACE-BEL-codes).

De twee belangrijkste sleutelbegrippen die werden gehanteerd bij het opstellen van de multiple conversietabel waren de ISCO-code en de bijkomende code. Enkel die NACE-BEL-codes werden weerhouden waarbij de gerelateerde ISCO-codes logisch aansloten bij de RSVZ-beroepencode. Daarnaast werd de voorkeur gegeven aan die NACE-BEL-codes die in de twee verschillende bronnen tot op 5 digits overeenstemden. Tabel 1 illustreert de eerste resultaten.

Bij de vergelijking tussen de twee nomenclaturen merken we op:

Tabel 1.

Resultaten van de conversie op de populatie van de actieve zelfstandigen op 31 december 2000.

RSVZ	Aantal	NACE-BEL	Bedrijfsactiviteit	Aantal	Afwijking	%
100	82 391	01-02	Landbouw, jacht en bosbouw	83 713	1 322	2
200	996	05	Visserij	254	-742	-74
300	161 084	10-14	Winning van delfstoffen	156		
		15-37	Industrie	40 757		
		40-41	Productie en distributie van elektriciteit, gas en water	1 940		
		45	Bouwnijverheid	70 823		
		60-64	Vervoer, opslag en communicatie	30 246		
		Totaal		143 922	-17 162	-11
400	324 136	50-52	Groot- en Kleinhandel; reparatie van auto's en huishoudelijke artikelen	230 504		
		55	Hotels en restaurants	70 328		
		65-67	Financiële instellingen	21 005		
		92	Recreatie, cultuur en sport	5 265		
		70-71	Verhuur en handel in onroerende goederen; verhuur zonder bedieningspersoneel	18 056		
		Totaal		345 158	21 022	6
500	154 642	72-74	Diensten aan bedrijven	101 666		
		75	Openbaar bestuur			
		80	Onderwijs	4 317		
		85	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	53 770		
		90-91	Gemeenschapsvoorzieningen	352		
		92	Recreatie, cultuur en sport	13 728		
		Totaal		173 833	19 191	12
600	69 073	93	Overige diensten	45 070		
		95	Particuliere huishoudens met werknemers	218		
		Totaal		45 288	-23 785	-34
000	2 601	99	Extra territoriale organisaties en lichamen	0		
		onbekend	Niet gekend	1 429		
		Totaal		1 429	-1 172	-45

Bron: RSVZ-STA.

- dat de populatie van de code 200 'Visserij' heel waarschijnlijk bij het RSVZ te hoog ingeschat is, alhoewel het goed mogelijk is dat het kleinere aantal bij de NACE-BEL dient opgewaardeerd door het feit dat sommige 'vissers' bij de volkstelling geïdentificeerd zijn als handelaars;
- dat met de NACE-BEL-codering de definitie voor 'productie' enger is dan die bij de RSVZ-beroepencodering (groep 300 'nijverheid en ambachten: productie'), sommigen zijn zelfs terug te vin-

den in de NACE-BEL-opdeling die refereren naar de beroepencode '500' Vrije beroepen;

- dat in de NACE-BEL-codering 'groep 92: recreatie, cultuur en sport' geen duidelijk onderscheid terug te vinden is voor de typische omschrijving bij de RSVZ-codering (sub-bedrijfstacken 408-409 (handel) en 508-509 (vrije beroepen));
- dat de 'manuele beroepen bij het RSVZ' niet afgelijnd terug te vinden zijn bij de NACE-BEL-codering;

- dat voor diverse beroepen de betrokkenen een betere activiteitenomschrijving hebben omwille van de recentere gegevens van de volkstelling;
- dat sommige beroepen, die bij het RSVZ niet voldoende opgesplitst zijn, ook binnen de NACE-BEL-codering niet teruggevonden worden (bijvoorbeeld binnen de groep paramedici, de kinesitherapeuten);
- dat de afwijkingen niet enkel toe te schrijven zullen zijn aan de gekozen invalshoek, maar ook aan het feit dat er weinig beroepenwijzigingen worden doorgegeven zodat de volkstelling 1991 over meer actuele activiteitengegevens beschikt.

tabel 2 en 3). De opsplitsing volgens de NACE-BEL-codificatie op twee posities zal voor een eerste maal gepubliceerd worden in het statistisch jaarboek van de aangeslotenen voor het jaar 2002.

Follow up

Het is de bedoeling om de bestaande conversie te actualiseren op het ogenblik dat de gegevens van de socio-economische enquête 2001 beschikbaar zullen zijn. Verder wordt ook gedacht aan een confrontatie met de nieuwe databank, namelijk de Kruispuntbank van de Ondernemingen (KBO).

Omdat de RSVZ-beroepencodering niet zal verdwijnen, wordt gedacht aan een aanpassing van de bestaande nomenclatuur. Dit zal gebeuren aan de hand van andere bestaande internationale nomenclaturen van beroepencodes.

Katelijne Minnaert
Rijksdienst Sociale Zekerheid Zelfstandigen

Beschikbaarheid van gegevens

Zoals gemeld, werd de conversie voor de eerste keer toegepast op de populatie van de zelfstandigen met betrekking tot het jaar 2000. Naast de indeling volgens de RSVZ-beroepencodering is *vanaf het jaar 2000 ook een opsplitsing opvraagbaar volgens de NACE-BEL-nomenclatuur op 2 digits* (zie

Tabel 2.

Verdeling van het aantal actieve zelfstandigen op 31 december 2000 volgens de RSVZ-beroepencodering per provincie en per gewest.

Provincie Gewest	Bedrijfstak RSVZ							
	100	200	300	400	500	600	000	Totaal
Antwerpen	8 946	116	24 139	56 599	21 443	10 135	212	121 590
Vlaams-Brabant	7 703	170	15 341	34 239	17 867	7 670	186	83 176
Waals-Brabant	2 079	40	6 705	12 965	8 665	2 146	81	32 681
West-Vlaanderen	17 303	238	23 305	42 328	14 929	11 186	736	110 025
Oost-Vlaanderen	14 167	173	23 849	46 272	18 811	10 856	425	114 553
Henegouwen	7 440	33	14 281	31 247	15 657	6 520	194	75 372
Luik	6 826	43	15 530	26 045	15 902	6 022	201	70 569
Limburg	6 877	45	12 200	24 969	9 968	5 797	139	59 995
Luxemburg	5 770	21	4 173	5 940	2 977	2 198	56	21 135
Namen	4 729	28	7 535	11 855	6 833	2 695	77	33 752
Vlaams Gewest	54 996	742	98 834	204 407	83 018	45 644	1 698	489 339
Waals Gewest	26 844	165	48 224	88 052	50 034	19 581	609	233 509
Brussels Gewest	490	68	12 796	28 196	21 222	3 677	283	66 732
Het Rijk	82 330	975	159 854	320 655	154 274	68 902	2 590	789 580
Buitenland	41	20	854	3 075	305	121	7	4 423
<i>Onvolledig adres</i>	20	1	376	406	63	50	4	920
Regeling	82 391	996	161 084	324 136	154 642	69 073	2 601	794 923

Bron: RSVZ – STA.

Tabel 3.

Verdeling van het aantal actieve zelfstandigen op 31 december 2000 volgens de NACE-BEL-nomenclatuur per provincie en per gewest.

Provincie Gewest	NACE-BEL-codes									
	Niet ge- kend	01-02	05	10-14	15-37	40-41	45	50-52	55	60-64
Antwerpen	138	9 041	33	11	5 914	446	9 417	39 604	11 393	5 232
Vlaams-Brabant	122	7 808	5	12	3 543	260	6 637	24 223	7 251	3 290
Waals-Brabant	51	2 244	5	12	1 534	93	3 065	8 364	2 354	1 333
West-Vlaanderen	372	17 354	111	13	7 395	156	9 851	32 456	10 003	3 778
Oost-Vlaanderen	201	14 126	15	12	7 048	257	10 961	34 258	9 530	4 216
Henegouwen	98	7 761	20	35	3 236	137	6 507	21 643	6 638	2 755
Luik	98	7 058	17	25	3 621	118	7 212	18 746	5 867	2 536
Limburg	70	7 015	18	10	2 783	129	6 331	18 297	5 708	1 773
Luxemburg	33	5 839	9	11	891	22	2 260	4 802	1 679	595
Namen	47	4 770	13	11	1 537	65	3 726	8 522	2 769	1 140
Vlaams Gewest	903	55 344	182	58	26 683	1 248	43 197	148 838	43 885	18 289
Waals Gewest	327	27 672	64	94	10 819	435	22 770	62 077	19 307	8 359
Brussels Gewest	189	632	8	4	2 997	222	4 480	17 533	6 303	3 241
Het Rijk	1 419	83 648	254	156	40 499	1 905	70 447	228 448	69 495	29 889
Buitenland	7	45	0	0	182	34	266	1 769	716	274
Onvolledig adres	3	20	0	0	76	1	110	287	117	83
Regeling	1 429	83 713	254	156	40 757	1 940	70 823	230 504	70 328	30 246

Provincie Gewest	NACE-BEL-codes										
	65-67	70-71	72-74	75	80	85	90- 91	92	93	95	TOT
Antwerpen	3 144	3 591	16 360	114	592	6 787	155	3 274	6 317	27	121 590
Vlaams-Brabant	2 614	2 011	12 297	112	521	5 490	81	2 145	4 718	36	83 176
Waals-Brabant	948	971	5 853	53	320	2 705	82	996	1 669	29	32 681
West-Vlaanderen	2 801	2 100	9 834	73	435	5 478	63	1 779	5 960	13	110 025
Oost-Vlaanderen	3 301	2 246	12 641	79	390	6 777	52	2 347	6 083	13	114 553
Henegouwen	2 105	1 571	8 414	189	369	6 624	51	1 506	5 683	30	75 372
Luik	1 746	1 347	9 104	75	438	6 402	76	1 607	4 461	15	70 569
Limburg	1 563	1 109	6 075	61	342	3 440	23	1 362	3 873	13	59 995
Luxemburg	440	206	1 612	16	70	1 337	16	315	978	4	21 135
Namen	876	591	3 684	86	204	2 767	22	715	2 190	17	33 752
Vlaams Gewest	13 423	11 057	57 207	439	2 280	27 972	374	10 907	26 951	102	489 339
Waals Gewest	6 115	4 686	28 667	419	1 401	19 835	247	5 139	14 981	95	233 509
Brussels Gewest	1 430	2 015	15 098	110	625	5 896	84	2 811	3 034	20	66 732
Het Rijk	20 968	17 758	100 972	968	4 306	53 703	705	18 857	44 966	217	789 580
Buitenland	28	260	581	1	10	49	4	120	77	0	4 423
Onvolledig adres	9	38	113	0	1	18	0	16	27	1	920
Regeling	21 005	18 056	101 666	969	4 317	53 770	709	18 993	45 070	218	794 923

Bron: RSVZ – STA.

